

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 9Co/235/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7618202790
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 02. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Gizela Majerčák
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2022:7618202790.1

Uznesenie

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Gizely Majerčák a členov senátu JUDr. Táne Veščičikovej a JUDr. Aleny Mikovej, v spore žalobcu: P. T. A., rod. C., K., okres K. H. N., Ľ. S. XX, nar. XX.XX.XXXX, zastúpená Advokátska kancelária Taragel a Akram, s.r.o., Spišská Nová Ves, Starosaská 11, IČO: 50 413 091, za ktorého ako konateľ koná advokátka JUDr. Natália Akram, proti žalovanému: S. A., K., Ľ. S. XX, nar. XX.X.XXXX, zastúpenému Advokátska kancelária Hovan a Hospúdko, s.r.o., Spišská Nová Ves, M. Gorkého 8, IČO: 47 233 419, za ktorého ako konateľ koná advokát JUDr. Pavol Hovan, o vylúčenie žalovaného z užívania nehnuteľnosti, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Spišská Nová Ves č. k. 14C/12/2018 - 88 z 3. júla 2020

rozhodol:

Z r u š u j e rozsudok a vec v r a c i a súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Spišská Nová Ves ako súd prvej inštancie (ďalej aj len ako „súd“) rozsudkom označeným v záhlaví v celom rozsahu zamietol žalobu, ktorou žalobkyňa sa domáha úplného vylúčenia žalovaného ako jej bývalého manžela z užívania ich spoločného obydľia - nehnuteľností v k. ú. K., zapísaných na LV č. XXXX (rodinný dom a pozemok), podielovými spoluvlastníkmi ktorých sú sporové strany, každá v podiele 1 z celku. Dôvodom takéhoto rozhodnutia malo byť fyzické násilie i slovné útoky zo strany žalovaného na žalobkyňu v tejto ich spoločnej nehnuteľnosti dňa 31.3.2018. Súd pri svojom rozhodovaní obsahom pripojených spisov konajúceho súdu sp. zn. 11C/16/2018, ako ani spisu OO PZ Spišská Nová Ves sp. zn.: X.-XXX/SN-K.-XXXX nemal za preukázané splnenie podmienok ustanovených v §146 ods. 2 o. z. Mal síce za osvedčené, že 31.3.2018 žalovaný po tom, čo so žalobkyňou sa hádali kvôli rozdeleniu majetku, v ich spoločnom dome túto mal slovné aj fyzicky napadnúť, avšak v zmysle záverov vyšetrovania orgánov činných v trestnom konaní, resp. správneho orgánu konajúceho v priestupkovom konaní ujma žalobkyňi žalovaným spôsobená bola len nepatrná (hematóm na pravom ramene a na pravom stehne), avšak vzhľadom na to, že žalobkyňa lekárske ošetrovanie absolvovala až 4.4.2018, súd dospel k záveru, že nepreukázala príčinnú súvislosť medzi konaním žalovaného a spôsobenou ujmu. Navyše súd konštatoval, že vo veci tohto napadnutia rozhodnutím Okresného úradu Spišská Nová Ves, odborom všeobecnej vnútornej správy pod sp. zn.: X.-K.-X.-XXXX/XXXXXX z 18.12.2018, ktoré dňom 21.1.2019 nadobudlo právoplatnosť, žalovanému za konanie z 31.3.2018, ktoré bolo posúdené ako priestupok proti občianskemu spolunažívaniu, týmto úradom už bolo uložené pokarhanie v zmysle §11 ods. 1 písm. a) zákona o priestupkoch. Podľa názoru súdu vylúčenie žalovaného z užívania spoločnej nehnuteľnosti za týchto okolností by tak bolo neadekvátnym zásahom do jeho vlastníckych práv v porovnaní s následkom jeho konania z 31.3.2018, a to o to viac za situácie, že žalobkyňa žiadnym z ňou predložených dôkazov v spore nepreukázala, že by žalovaný voči nej naďalej sa dopúšťal násilia, a to či už psychického alebo fyzického.

2. S použitím analógie legis (§853 ods. 1 o. z.) súd spor právne posúdil podľa §146 ods. 2 o. z., ktoré upravuje osobitný dôvod obmedzenia užívacieho práva manžela k domu alebo k bytu v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov. Účelom tohto ustanovenia je ochrana oprávnených záujmov manžela a

blízkých osôb (§116 o. z.) bývajúcich v spoločnom dome alebo byte s druhým manželom pred násilným správaním tohto manžela, a to obmedzením užívacieho práva manžela k domu alebo bytu patriacemu do bezpodielového spoluvlastníctva, prípadne úplným vylúčením manžela z užívania spoločnej veci. Konštatoval pritom, že v oboch prípadoch ide o závažný zásah do vlastníckeho práva druhého manžela, a to v záujme ochrany práva na život a zdravie blízkých osôb a tiež, že neznesiteľnosť ďalšieho spolužitia musí mať značnú intenzitu a musí byť spôsobilé natoľko znížiť kvalitu spolužitia v spoločnej domácnosti, že toto spolužitie bude možné objektívne považovať za neznesiteľné, t. j. musí ísť o také pomery v dome alebo v byte, ktoré druhému manželovi a jeho deťom, či iným blízkym osobám bývajúcim v byte, nebudú dovoľovať byť pokojne užívať bez strachu o svoju osobu alebo o život a o zdravie ostatných členov domácnosti. Násilné správanie manžela nemusí vykazovať znaky trestného činu, spravidla však musí ísť o konanie sústavné, dlhodobé alebo závažnej intenzity odôvodňujúcej zásah do vlastníckeho práva druhého manžela. Splnenie týchto zákonných podmienok v konaní musí byť pritom preukázané manželom, ktorý sa domáha súdnej ochrany.

3. Súd prvej inštancie mal síce na zreteli, že ustanovenie §146 ods. 2 o. z., ktoré na svoje rozhodnutie aplikoval, sa vzťahuje na domy alebo byty v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov, s poukazom na ustanovenie §853 ods. 1 o. z. však dospel k záveru, že je ho potrebné aplikovať i na predmet tohto sporu, a to aj s ohľadom na skutočnosť, že strany sporu v minulosti boli manželmi a predmetné nehnuteľnosti spadali do ich bezpodielového spoluvlastníctva. Zastával preto názor, že pokiaľ zákonodarca v prípade existencie psychického a fyzického násillia poskytuje takúto ochranu osobe trpiacej násillím pri užívaní bytu z titulu spoločného nájmu bytu či bytu/domu v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov, nie je dôvod pochybovať, že by vo vzťahu k užívaniu spoločného rodinného domu patriaceho do podielového spoluvlastníctva, ako je tomu aj v tejto prejednávanej veci, zákonodarca by mal iný zámer, keď ustanovenia §136 až §142 o. z. obdobnú právnu úpravu ako je ustanovená v §146 ods. 2 o. z. neobsahujú.

4. Vzhľadom na zistený skutkový stav veci tak súd dospel k záveru, že ani v prípade, keby žalobkyňa preukázala pravdivosť všetkých ňou uvádzaných skutočností, nepostačovalo by to na jej úspech v tomto spore, a to vzhľadom na to, že žalobkyňa svoj návrh na úplné vylúčenie žalovaného z užívania spoločnej nehnuteľnosti založila prakticky na jedinom fyzickom útoku žalovaného voči jej osobe. Vzhľadom na to, že zranenie popisované v lekárskej správe bolo konštatované až štyri dni po incidente, bez rozumných pochybností nepovažoval za možné pripísať ho konaniu žalovaného. S prihliadnutím na to, že k tomu, aby konanie žalovaného bolo možné kvalifikovať ako násillie, muselo by sa jednať o konanie sústavné, dlhodobé alebo závažnej intenzity, pričom v danom prípade žalovaný v spoločnej domácnosti sa zdržiava len zriedkavo, jediný jeho útok bez značných následkov na zdraví žalobkyne v žiadnom prípade nepovažoval za možné považovať za sústavné násillie páchané na žalobkyňu zo strany žalovaného. Nemal preto v konaní za preukázané, že by žalovaný voči žalobkyňu sa dopúšťal násillia alebo násillím jej hrozil, a že by v dôsledku takého násillia či jeho hrozby ich spolužitie v nehnuteľnosti sa stalo neznesiteľným. Preto žalobu v celom rozsahu zamietol.

5. Vzhľadom na výsledok tohto konania súd s poukazom na ustanovenie §335 ods. 1 a 336 ods. 4 CSP zároveň rozhodol aj o zrušení neodkladného opatrenia nariadeného uznesením konajúceho súdu sp. zn. 11C/16/2018 - 11 zo 6.4.2018 a vzhľadom na to, že ide o rozhodnutie, ktorým konanie sa končí, s odkazom na ustanovenia §255 ods. 1 CSP v spore úspešnému žalovanému proti neúspešnej žalobkyňu priznal nárok na plnú náhradu jeho trov.

6. Proti tomuto rozsudku žalobkyňa podáva odvolanie z dôvodov uvedených v §365 ods. 1 písm. b), d) e) a f) CSP navrhujúc, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil a žalobe vyhovel v celom rozsahu. Žalobkyňa namieta, že žalobu riadne odôvodnila a svoje tvrdenia v rámci svojich objektívnych možností preukázala. Súd neopodstatnene od nej očakáva, že v konaní poniesie dôkazné bremeno a preukáže správanie žalovaného, ktoré sa deje za zavretými dverami domácnosti. Pokiaľ súd založil napadnuté rozhodnutie na výpovedi dcéry žalobkyne E.Í. A., namieta, že tá nebola bezprostredným svedkom útoku žalovaného z 31.3.2018, bola vo vedľajšej miestnosti. Ako svedok bol prítomný syn sporových strán A. A., ktorý však vo veci odmietol vypovedať a odvolateľka súdu vytýka, že tento nepostupoval procesne správne, keď odopretie jeho výpovede akceptoval napriek tomu, že v rozpore s §201 ods. 2 CSP svedok dôvody odopretia výpovede nepreukázal. Podľa žalobkyne však aj fakt, že syn odmietol vypovedať pre to, že nechce prívodiť žalovanému trestné stíhanie, svedčí o tom, že jej žaloba je opodstatnená a jej tvrdenia o agresívnom správaní žalovaného nie sú vymyslené.

7. Žalobkyňa nesúhlasí so záverom súdu, že žalobu založila prakticky na jedinom fyzickom útoku žalovaného voči jej osobe, poukazujúc na to, že žalobu odôvodnila aj inými skutočnosťami, napr. keď uviedla, že v decembri 2017 žalovaný v zlosti vyhádzal všetky veci z kuchynskej linky na zem, žalobkyňu chytil pod krk za oblečenie a vyhrážal sa jej, pričom incidentom z 31.3.2018 agresivita žalovaného len vyvrcholila, nešlo teda o prvý a izolovaný prejav jeho agresívneho správania, pričom súd nepripísal žiadnym význam ani obsahu trestného oznámenia žalobkyne z 31.3.2018, v ktorom popísala opakované a dlhodobé slovné aj fyzické útoky žalovaného a jeho vyhrážky voči jej osobe. Žalovaný ku skutku z 31.3.2018 pred priestupkovým orgánom sa priznal a synovi zaslal výhražnú sms, ktorej obsah sa vzťahoval na žalobkyňu. Ide o správanie, ktoré spolužitie so žalovaným robí neznesiteľným nielen pre ňu, ale aj pre spoločné deti strán, a preto je potrebné jej žalobe celkom vyhovieť. V odvolaní ďalej opisuje žalovaným vyvolaný konflikt z 3.9.2018 s počítačom, ktorý žalobkyňa v strachu pred žalovaným ukončila odchodom ku svojim rodičom, pričom jeho správanie, ktorým demonštroval svoju prevahu a úmyselne v nej vyvolával strach, naplňuje znaky domáceho násillia. Popiera, že by so žalovaným napriek neodkladnému opatreniu uzavrela dohodu, že nehnuteľnosť môže užívať. Jeho prítomnosť len tolerovala a vyhýbala sa mu, preto keď on prišiel do domu, ona odišla.

8. Žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu protistrany navrhuje, aby odvolací súd napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdil. Odvolanie žalobkyne podľa neho neobsahuje žiadne argumenty pre odôvodnenie ňou uvádzaných odvolacích dôvodov. Žalobkyňa sa snaží navodiť dojem, že udalosťou z 31.3.2018 malo ísť ako keby o pokračovacia činnosť žalovaného, pred súdom však svoje tvrdenia nepreukázala. Žalobkyňa akceptovala užívanie nehnuteľnosti žalovaným aj po nariadení neodkladného opatrenia, a to až do 31.3.2018. Žalovaný tvrdí, že už v čase po nariadení neodkladného opatrenia, ktorým mu bol uložený zákaz užívať sporné nehnuteľnosti, tieto po dohode so žalobkyňou uzavretej za prítomnosti syna užíval takým spôsobom, že vždy predtým, než prišiel na Slovensko, žalobkyňu to oznámil a ona sa presťahovala k svojim rodičom.

9. Žalobkyňa, zástupcovi ktorej vyjadrenie žalovaného k jej odvolaniu bolo doručené 6.10.2020, nevyužila svoje zákonné právo a k tomuto vyjadreniu odvolaciu repliku nepodalala. Žiadna zo strán ďalšie vyjadrenie vo veci neurobila.

10. Krajský súd v Košiciach ako súd odvolací po kladnom posúdení včasnosti a prípustnosti odvolania podaného stranou, v neprospech ktorej bolo rozhodnuté, viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania a tiež viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie, bez nariadenia pojednávania preskúmal napadnutý rozsudok spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok postupom podľa §389 ods. 1 písm. b) a c) CSP je potrebné zrušiť, že z dôvodu, že v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia veci súdom prvej inštancie nebolo vykonané dokazovanie potrebné za účelom zistenia rozhodujúcich skutočností a súd nesprávnym procesným postupom znemožnil tak strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, pričom tento nedostatok nemožno napraviť v konaní pred odvolacím súdom.

11. Podľa §146 ods. 2 o. z., ak sa z dôvodu fyzického alebo psychického násillia alebo hrozby takého násillia vo vzťahu k manželovi alebo k blízkej osobe, ktorá býva v spoločnom dome alebo byte, stalo ďalšie spolužitie neznesiteľným, môže súd na návrh jedného z manželov obmedziť užívacie právo druhého manžela k domu alebo bytu patriacemu do bezpodielového spoluvlastníctva, prípadne ho z jeho užívania úplne vylúčiť. Citované zákonné ustanovenie možno aplikovať len na prípady, keď nezhody medzi manželmi alebo bývalými manželmi vznikajú za existencie bezpodielového spoluvlastníctva, alebo v čase, keď toto bezpodielové spoluvlastníctvo síce už zaniklo, napr. rozvodom manželstva, alebo inak (§148, 148a o. z.), ale ešte nedošlo k jeho vyporiadaniu, prípadne sa neuplatnila domnienka ustanovená v §149 ods. 4 o. z.

12. V prejednávanej veci vychádzajúc z obsahu žaloby i z LV č. XXXX, k. ú. K., okres K. H. N. na č. I. 3 spisu, sporové strany sú podielovými spoluvlastníkmi rodinného domu s. č. XXXX postaveného na pozemku parc. č. XXX/X, každý v podiele 1 k celku a tiež aj parcely č. XXX/X. Sporné nehnuteľnosti nie sú teda predmetom bezpodielového spoluvlastníctva strán, ale vlastnícke podiely každého spoluvlastníka sú presne vymedzené ako 1 z celku pre každého z nich. Nemožno preto na prejednávaný prípad, a to ani analogicky aplikovať ustanovenie §146 ods. 2 o. z., a to vzhľadom na to, že ak medzi spoluvlastníkmi sú nezhody o hospodárení so spoločnou vecou, v zmysle §139 ods. 2 o. z. rozhodujú

spoluvlastníci väčšinou počítanou podľa veľkosti podielov s tým, že pri rovnosti hlasov, alebo ak sa väčšina alebo dohoda nedosiahne, rozhodne na návrh ktoréhokoľvek spoluvlastníka súd, pričom ak v konaní v danom prípade žalujúca strana, na ktorej je dôkazné bremeno, preukáže, že konkrétne okolnosti prejednávaneho prípadu to odôvodňujú, s úspechom sa môže domôcť aj takej úpravy režimu hospodárenia (užívanie) spoločnej nehnuteľnej veci, ktorá žalovanú stranu z ich užívania úplne vylúči, tak ako sa toho žalobkyňa v tomto spore domáha. Žalobkyňou želaný výsledok môže byť dosiahnutý prípadne aj zrušením a vyporiadaním podielového spoluvlastníctva strán k predmetným nehnuteľnostiam. Na posudzovaný prípad vzhľadom na zistený skutkový stav bolo preto potrebné použiť právne možnosti týkajúce sa podielového spoluvlastníctva (§137 a nasl. o. z.). Nie sú preto správne právne závery súdu prvej inštancie o nutnosti v danom prípade cez analógiu legis (§853 o. z.) na sporné vzťahy podielových spoluvlastníkov aplikovať ustanovenia Občianskeho zákonníka upravujúce bezpodielové spoluvlastníctvo manželov (§146 ods. 2 o. z.) dôvodiac, že ustanovenia §§136 - 142 o. z. neobsahujú obdobnú právnu úpravu, ako je ustanovená v §146 ods. 2 o. z.

13. Z týchto dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok musel zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, a to za účelom rozhodnutia súdu o hospodárení so spoločnou vecou, vo vzťahu k užívaniu ktorej medzi jej podielovými spoluvlastníkmi sú nezhody, a úpravy režimu jej (ich) užívania žalobkyňou navrhovaným spôsobom po naplnení hmotnoprávných predpokladov pre takéto rozhodnutie, ustanovených v §139 ods. 2 o. z.

14. Vzhľadom na to, že v konaní o úpravu vzťahov podľa §139 ods. 2 o. z. stranou sporu musia byť všetci podieloví spoluvlastníci (nerozlučné spoločenstvo), pričom v zmysle platného procesného poriadku pre rozsudok súdu je rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia (§217 ods. 1, veta prvá CSP), povinnosťou súdu pred rozhodnutím v tejto veci bude aj bez návrhu vykonať dôkaz, ktorý vyplýva z verejného registra, akým je aj www.katasterportal.sk (výpis z LV č. XXXX, k. ú. K.) o podielovom spoluvlastníctve sporových strán k nehnuteľnostiam, ktoré sú predmetom tohto konania (rodinný dom s. č. XXXX na parcele č. XXX/X a parc. č. XXX/X).

15. O náhrade trov rozhodne súd prvej inštancie v novom rozhodnutí o veci (§396 ods. 3 CSP).

16. Toto rozhodnutie senátu odvolacieho súdu bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu dovolanie **n i e** je prípustné.